A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)
2006. február 16.*

A C-502/04. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesverwaltungsgericht (Németország) a Bírósághoz 2004. december 7-én érkezett 2004. augusztus 3-i határozatával terjesztett elő az előtte

Ergün Torun

és

a **Stadt Augsburg**

között,

a **Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,**

a **Landesanwaltschaft Bayern**

részvételével

folyamatban lévő eljárásban,

* Az eljárás nyelve: német.

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, R. Schintgen (előadó), R. Silva de Lapuerta, G. Arestis és J. Klučka bírák,

főtanácsnok: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
hivatalvezető: R. Grass,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– E. Torun képviseletében K. Lehner Rechtsanwalt,

– a német kormány képviseletében M. Lumma és C. Schulze-Bahr, meghatalmazotti minőségben,

– a szlovák kormány képviseletében R. Procházka, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében G. Rozet és B. Martenczuk, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a társulás fejlesztéséről szóló, 1980. szeptember 19-i 1/80 társulási tanácsi határozat (a továbbiakban: 1/80 határozat) 7. cikke második bekezdésének értelmezésére irányul. A Társulási Tanácsot az Európai Gazdasági Közösség és Törökország közötti társulás létrehozásáról szóló, egyrészről a Török Köztársaság, másrészről az Európai Gazdasági Közösség tagállamai és a Közösség által 1963. szeptember 12-én Ankarában aláírt, a Közösség nevében az 1963. december 23-i 64/732/EGK tanácsi határozattal (HL 1964. 217., 3685. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 11. kötet, 10. o.,) megkötött, jóváhagyott és megerősített megállapodás létesítette.

2 E kérelmet az E. Torun török állampolgár és a Stadt Augsburg között a német államterületről való kiutasítás miatt folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

3 Az 1/80 határozat 6. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében:

„(1) A családtagok szabad munkavállalásra való jogosultságáról szóló 7. cikk sérelme nélkül, valamely tagállam rendes munkaerőpiacához tartozó török munkavállaló ebben a tagállamban

– egy év rendes foglalkoztatás után jogosult arra, hogy munkavállalási engedélyét ugyanannál a munkáltatónál megújítsa, amennyiben munkaviszonyban áll;

– három év rendes foglalkoztatás után – és a közösségi tagállamok munkavállalóinak biztosítandó elsőbbségre is figyelemmel – jogosult arra, hogy ugyanazon foglalkozás vonatkozásában a választása szerinti munkáltatónál jelentkezzen bármely, rendes feltételek mellett meghirdetett és e tagállam munkaügyi hatóságánál bejelentett állásajánlatra;

– négy év rendes foglalkoztatás után jogosult a választása szerinti bármely munkaviszonyban történő munkavállalásra.

(2) Az éves szabadság és az anyaság, a munkahelyi baleset vagy a rövid betegség miatti távollét beleszámít a rendes foglalkoztatás idejébe. Az önhibán kívüli munkanélküliség időtartama, amelyet a hatáskörrel rendelkező hatóságok szabályosan megállapítottak, valamint a hosszabb betegség miatti távollét nem számít ugyan bele a rendes foglalkoztatás idejébe, de nem érinti a korábbi foglalkoztatási időtartam alatt megszerzett jogokat." [nem hivatalos fordítás]

4 Az 1/80 határozat 7. cikke ekként rendelkezik:

„Valamely tagállam rendes munkaerőpiacához tartozó török munkavállaló családtagja, aki engedélyt kapott arra, hogy a munkavállalóhoz költözzön,

– jogosult – a Közösség tagállamai munkavállalóinak biztosítandó elsőbbségre is figyelemmel – bármely állásajánlatra jelentkezni, amennyiben ott már legalább három éve szabályszerű lakóhellyel rendelkezik;

– jogosult a választása szerinti bármely munkaviszonyban történő szabad munkavállalásra, amennyiben ott legalább öt éve szabályszerű lakóhellyel rendelkezik.

A török munkavállaló gyermeke, aki a fogadó államban szakmai képesítést szerzett, az érintett tagállamban való tartózkodásának időtartamától függetlenül pályázhat minden állásajánlatra, amennyiben egyik szülője az érintett tagállamban legalább három évig szabályszerűen munkaviszonyban állt." [nem hivatalos fordítás]

5 Ugyanezen határozat 14. cikkének (1) bekezdése szerint:

„E szakasz rendelkezéseit a közrend, a közbiztonság és a közegészség miatt indokolt korlátozásokra is figyelemmel kell alkalmazni." [nem hivatalos fordítás]

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

6 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy E. Torun török állampolgár 1976. április 13-án született Németországban, és mindig is ott lakott. 1992 májusa óta határozatlan idejű tartózkodási engedéllyel rendelkezik e tagállamban.

7 A születésétől kezdve Németországban élő E. Torun, e tagállamban 1972 óta szabályszerűen alkalmazásban álló török állampolgár gyermekeként az általános iskola befejezése és az iskolakötelezettség teljesítése után 1991. szeptember 1-jétől

1995. február 28-ig iparitanuló-képzésben vett részt. E képzést sikerrel befejezte, és ipari gépszerelői képesítést szerzett.

8 Szakmai képzésének befejezését követően 1996 végéig különböző vállalkozásoknál dolgozott, nagyrészt két-három hónapig. E munkaviszony-időtartamok között munkanélküli volt, és munkanélküli-ellátásban részesült. E. Torun 1997 elején kábítószerfüggő lett, és mivel munkanélküli volt, a munkanélkülieknek biztosított segélyből élt, melyet azonban 1998. február 23-án visszamenőlegesen is megvontak tőle, mert nem jelent meg megbeszélésre annál az időszaki munkát szervező vállalkozásnál, amely gépszerelői állást kínált számára.

9 Miután az először 1997 októberében elítélt E. Torunt 1998 májusa óta fogva tartották, 1999 májusában összesen három év három hó tartamú szabadságvesztésre ítélték fegyveres rablás és kábítószerrel visszaélés miatt.

10 A Stadt Augsburg 1999. szeptember 2-i határozatával kitoloncolás kilátásba helyezésével elrendelte E. Torun kiutasítását a német államterületről. Mivel e kiutasító határozat elleni panaszát a Regierung von Schwaben elutasította, az érintett e határozatot keresettel támadta meg a Verwaltungsgericht Augsburg előtt, amely e keresetet 2000. október 10-i ítéletével elutasította.

11 Ekkor E. Torun fellebbezéssel élt ezen ítélet ellen a Bayerischer Verwaltungsgerichtshof előtt, amely e fellebbezést 2002. augusztus 7-i ítéletével elutasította.

12 Úgy vélve, hogy a kiutasító határozat megfelel a nemzeti jognak, amelynek értelmében a jogerősen legalább három év szabadságvesztésre vagy a kábítószerekről szóló törvény megsértése miatt szabadságvesztésre ítélt külföldi kiutasítása kötelező, a kérdéseket előterjesztő bíróság kétségeit fejezi ki e kiutasítás 1/80 határozattal való összeegyeztethetőségét illetően.

13 E körülmények között az E. Torun által benyújtott „Revision" perorvoslat ügyében eljáró Bundesverwaltungsgericht felfüggesztette eljárását, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) A Németországi Szövetségi Köztársaságban több mint három éve szabályosan foglalkoztatott török munkavállaló nagykorú gyermeke, aki gépszerelői képesítést szerzett, elveszíti-e az [...] 1/80 határozat 7. cikkének második bekezdése alapján fennálló, azon jogából levezetett tartózkodási jogát, hogy minden állásajánlatra jelentkezhet – kivéve az 1/80 határozat 14. cikke szerinti eseteket és azt az esetet, amikor a fogadó tagállam területét, jogos indok nélkül jelentős időtartamra elhagyja – akkor is, ha

a) fegyveres rablás és kábítószerrel összefüggő bűncselekmények elkövetése miatt három év szabadságvesztésre ítélték, amely büntetés végrehajtását próbaidőre utólag sem függesztették fel, és az előzetes letartóztatásban töltött idő beszámításával a teljes büntetést kitöltötte;

b) saját maga munkavállalóként alkalmazásban állt a Németországi Szövetségi Köztársaság rendes munkaerőpiacán, és ezáltal az 1/80 határozat 6. cikke (1) bekezdésének második vagy harmadik franciabekezdése alapján saját nevében szerezte meg a foglalkoztatáshoz való jogból levezetett tartózkodási jogot, amelyet később ismét elveszített?

E jog elvesztése azért következett-e be, mert

i) az Arbeitsamt (munkaügyi hivatal) által részére felkínált állást – több mint egy évi munkanélküliség után – nem fogadta el;

ii) fegyveres rablás és kábítószerrel összefüggő bűncselekmények elkövetése miatt összesen három év szabadságvesztésre ítélték, amely büntetés végrehajtását próbaidőre utólag sem függesztették fel; az előzetes letartóztatásban töltött idő beszámításával a teljes büntetést kitöltötte, és ez idő alatt nem vállalhatott munkát a rendes munkaerőpiacon, azonban szabadulása után egy hónappal úgy vállalt újra munkát, hogy nem rendelkezett németországi tartózkodási joggal?

2) Ha az első kérdésre adandó válasz igenlő: a fenti 1. kérdés b) pontjában említett feltételek bekövetkezése esetén elveszíti-e a török állampolgár az 1/80 határozat 6. cikke (1) bekezdésének második vagy harmadik franciabekezdése alapján a foglalkoztatáshoz való joga szükségszerű velejárójának minősülő tartózkodási jogát?

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

14 Bevezetésképpen megállapítandó: a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az alapügy felperese az 1/80 határozat 7. cikkének második bekezdésében írt valamennyi feltételnek megfelel, és hogy ennélfogva az e rendelkezésben szereplő jogok jogosultjaként tartózkodási jog is megilleti.

15 Emellett az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy nem vitatott, hogy az alapügyben nem teljesülnek e határozat 14. cikke (1) bekezdésének alkalmazási feltételei.

Az első kérdésről

16 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, milyen esetben veszítheti el az E. Torunhoz hasonló helyzetben lévő török állampolgár azt az 1/80 határozat 7. cikkének második bekezdésén alapuló jogát, hogy a fogadó tagállamban a választása szerinti bármely állásajánlatra jogosult jelentkezni.

17 E kérdés megválaszolása érdekében először is emlékeztetni kell arra, hogy az 1/80 határozat rendszerében a határozat II. fejezetének 1. része, amely többek között e határozat 6., 7. és 14. cikkét tartalmazza, különösen a török állampolgárok munkavállaláshoz való jogát szabályozza a fogadó tagállamban. E tekintetben e határozat megkülönböztetéssel él a meghatározott ideig a tagállam rendes munkaerőpiacához tartozó török munkavállaló (6. cikk) és az olyan török munkavállaló helyzete között, aki e munkavállaló fogadó tagállamban tartózkodó családtagja (7. cikk).

18 Ami pedig különösen e második személyi kört illeti, az 1/80 határozat megkülönbözteti egyfelől a fogadó tagállamban dolgozó és bizonyos ideje ott szabályszerű lakóhellyel rendelkező munkavállalóhoz költözésre jogosult családtagot (a 7. cikk első bekezdése), másfelől e munkavállalónak az érintett tagállamban szakképzésben részesült gyermekét (a 7. cikk második bekezdése) (lásd a C-210/97. sz. Akman-ügyben 1998. november 19-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-7519. o.] 21. pontját).

19 Még pontosabban az 1/80 határozat 7. cikkének második bekezdéséről – a kérdést előterjesztő bíróság első kérdésének tárgyáról – szólva megállapítandó egyrészt, hogy a Bíróság már kimondta, hogy e rendelkezés – éppen úgy, mint a 6. cikk (1) bekezdése (lásd a C-192/89. sz. Sevince-ügyben 1990. szeptember 20-án hozott ítélet [EBHT 1990., I-3461. o.] 26. pontját) és a 7. cikk első bekezdése (lásd a C-351/95. sz. Kadiman-ügyben 1997. április 17-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-2133. o.] 28. pontját) – a tagállamokban közvetlen hatállyal rendelkezik, ezért a feltételeknek megfelelő török állampolgárok közvetlenül hivatkozhatnak az ebben szereplő jogaikra (a C-355/93. sz. Eroglu-ügyben 1994. október 5-én hozott ítélet [EBHT 1994., I-5113. o.] 23. pontja és a fent hivatkozott Akman-ítélet 23. pontja).

20 Másrészt: fontos kiemelni, hogy az 1/80 határozat 7. cikkének első bekezdésében a török munkavállaló gyermekének az érintett tagállamban való munkavállalást illetően juttatott jogok szükségszerűen magukban foglalják az érintett ezzel összefüggő tartózkodási jogát; ha nem így lenne, a munkaerőpiacon való részvétel és a tényleges munkavállalás joga teljesen elenyészne (a fent hivatkozott Eroglu-ítélet 20. és 23. pontja, illetve a fent hivatkozott Akman-ítélet 24. pontja).

21 Harmadrészt: emlékeztetni kell arra, hogy az 1/80 határozat 7. cikkének első bekezdését illetően állandó ítélkezési gyakorlat, hogy az e rendelkezésben a török munkavállaló – e bekezdésben rögzített feltételeknek megfelelő – családtagjának juttatott jogok csak e határozat 14. cikkének (1) bekezdése alapján korlátozhatók, azaz a közrend, a közbiztonság, a közegészség okán, illetve amiatt, hogy az érintett a fogadó tagállam területét jogos indok nélkül jelentős időtartamra elhagyta (a C-329/97. sz. Ergat-ügyben 2000. március 16-án hozott ítélet [EBHT 2000., I-1487. o.] 45., 46. és 48. pontja, a C-467/02. sz. Cetinkaya-ügyben 2004. november 11-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-10895. o.] 36. és 38. pontja, valamint a C-373/03. sz. Aydinli ügyben 2005. július 7-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-6181. o.] 27. pontja).

22 Negyedrészt: fontos megállapítani, hogy az 1/80 határozat 7. cikkének első bekezdésében írt feltételek szigorúbbak, mint a török munkavállalónak a fogadó

tagállamban szakképzésben részesült gyermekével szemben az e cikk második bekezdésében írt feltételek (a fent hivatkozott Akman-ítélet 35. pontja).

23 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy az 1/80 határozat 7. cikkének második bekezdése ugyanezen cikk első bekezdéséhez képest kedvezőbb rendelkezés, amelynek célja az, hogy – e határozat céljának megfelelően a munkavállalók szabad mozgásának fokozatos megvalósítása végett – a török munkavállaló családtagjai közül a gyermekeknek különleges bánásmódot biztosítson, és szakképzésük befejeztével megkönnyítse számukra a munkaerőpiacra való belépést (a fent hivatkozott Akman-ítélet 38. pontja).

24 Ebből az következik, hogy a 7. cikk második bekezdése nem értelmezhető szigorúbban ugyanezen cikk első bekezdésénél, és hogy azok a jogok, amelyeket az e második bekezdésben írt feltételeknek megfelelő török állampolgároknak juttat, szintén nem korlátozhatók az ugyanezen cikk első bekezdése alapján számításba jöhetőkön kívüli esetekben.

25 Következésképpen az 1/80 határozat 7. cikkének második bekezdésében juttatott jogok csak két okból korlátozhatók, mégpedig vagy azért, mert a migráns török munkavállalónak a tagállam területén való jelenléte – ugyanezen határozat 14. cikkének (1) bekezdése alapján – személyes magatartása folytán a közrendet, a közbiztonságot vagy a közegészséget ténylegesen és súlyosan veszélyeztetőnek minősül, vagy azért, mert az érintett jogos indok nélkül jelentős időtartamra elhagyja a fogadó tagállam területét (lásd ehhez hasonlóan a fent hivatkozott Cetinkaya-ítélet 36. pontját és a fent hivatkozott Aydinli-ítélet 27. pontját).

26 Ebben a helyzetben – szemben azzal, amit a német kormány írásbeli észrevételeiben állít – az 1/80 határozat 7. cikkének második bekezdésében juttatott jogok nem ugyanolyan körülmények között korlátozhatók, mint a határozat 6. cikkében juttatottak. Így az e jogokkal rendelkező török állampolgár nem fosztható meg e jogaitól sem amiatt, hogy három éves szabadságvesztésre ítélték, és ezalatt nem vállalhatott munkát, sem amiatt, hogy elveszítette a munkavállaláshoz való jog szükségszerű velejárójának minősülő, e határozat 6. cikkének (1) bekezdése alapján korábban megszerzett tartózkodási jogát (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Aydinli-ítélet 31. pontját).

27 Megállapítandó végül, hogy az 1/80 határozat 7. cikkének második bekezdése nem értelmezhető akként, hogy az csupán a fogadó tagállam rendes munkaerőpiacához tartozó török munkavállaló kiskorú gyermekére vonatkozik, a munkavállaló nagykorú gyermekére pedig nem.

28 A 7. cikk második bekezdése ugyanis e tekintetben semmiféle különbséget nem tesz. Továbbá az ilyen értelmezés nagyrészt meg is fosztaná a lényegétől e bekezdést. Végül emlékeztetni kell arra, hogy az 1/80 határozat 7. cikkének első bekezdése a fogadó tagállam rendes munkaerőpiacához tartozó török munkavállaló nagykorú gyermekére is vonatkozik (ebben az értelemben lásd a fent hivatkozott Cetinkaya-ítélet 34. pontját, valamint a fent hivatkozott Aydinli-ítélet 22. és 23. pontját), és arra, hogy az 1/80 határozat rendszerében a 7. cikk második bekezdése nem értelmezhető szigorúbban, mint az ugyanezen cikk első bekezdése (lásd a jelen ítélet 22–24. pontját).

29 Az eddigi megfontolásokra figyelemmel az első kérdésre az a válasz adandó, hogy a valamely tagállamban legalább három évig szabályszerűen munkaviszonyban állt török migráns munkavállaló e tagállamban szakmai képesítést szerzett és az 1/80 határozat 7. cikkének második bekezdésében írt feltételeknek megfelelő nagykorú

gyermeke csak az e határozat 14. cikkének (1) bekezdésében írt esetekben, illetve akkor veszíti el a bármely állásajánlatra való jelentkezés joga szükségszerű velejárójának minősülő tartózkodási jogát, ha jogos indok nélkül jelentős időtartamra elhagyja a fogadó tagállam területét.

A második kérdésről

30 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a második kérdést csak arra az esetre teszi fel a Bundesverwaltungsgericht, ha az első kérdésre adandó válasz igenlő.

31 Az első kérdésre adott válaszra tekintettel a második kérdést nem szükséges megválaszolni.

A költségekről

32 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

1) **A valamely tagállamban legalább három évig szabályszerűen munkaviszonyban állt török migráns munkavállaló e tagállamban szakmai képesítést szerzett és az Európai Gazdasági Közösség és Törökország közötti társulás létrehozásáról szóló megállapodás létesítette Társulási Tanácsnak a társulás fejlesztéséről szóló, 1980. szeptember 19-i 1/80 határozata 7. cikkének második bekezdésében írt feltételeknek megfelelő nagykorú gyermeke csak az e határozat 14. cikkének (1) bekezdésében írt esetekben vagy akkor veszíti el a bármely állásajánlatra való jelentkezés joga szükségszerű velejárójának minősülő tartózkodási jogát, ha jogos indok nélkül jelentős időtartamra elhagyja a fogadó tagállam területét.**

Aláírások